

Information om kulturmöten i terminalvården

Valerie DeMarinis. **Tvärkulturell vård i livets slutskede. Att möta äldre personer med invandrabakgrund.** 178 sidor. Lund: Studentlitteratur, 1998. Pris ca 222 kr. ISBN 91-44-00566-0.

Recensent: Ingrid Underskog, överläkare, palliativa sektionen, geriatriska kliniken, Regionsjukhuset, Örebro.

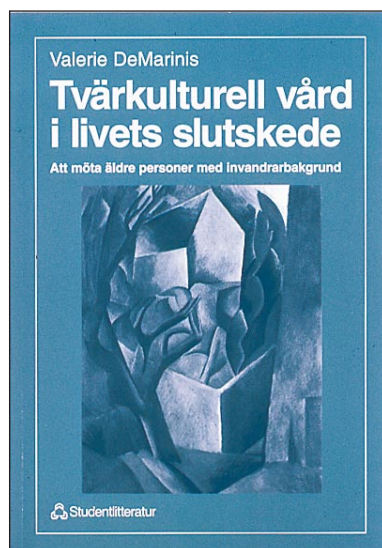
Det var med stor förväntan jag började läsa den här boken. Ämnet är högaktuellt! Målsättningen för den är att ge en översikt av kunskapen om hur en god omvårdnad i livets slutskede kan ges i ett tvärkulturellt sammanhang. Författaren, Valerie DeMarinis, är biträdande professor vid den religionspsykologiska institutionen vid Uppsala universitet och föreståndare för Centrum för kvinnoforskning enligt information på bokens baksida. Allmän projektassistent med delansvar för information om de olika kulturtraditionerna är Trudy Fredriksson, undersköterska och sekreterare för Samfundet för tibetansk buddhism i Stockholm.

Inom den palliativa medicinen eller vården i livets slutskede talar vi om en helhetssyn på den sjuka människan. Det innebär bland annat att vara medveten även om hennes existentiella behov. När vi möter människor från andra kulturer måste vi inhämta kunskap om deras kulturella bakgrund, deras sätt att tänka och deras trosföreställningar.

Bokens uppläggning är pedagogisk. Den första delen handlar om att konstruera en tvärkulturell miljö i vården och den andra om att tillämpa en tvärkulturell vårdmodell vid livets slutskede.

Språkliga kvaliteten bokens negativa sida

Men när man börjar läsa den möter man direkt en svårighet: språket! Tyvärr lämnar det en del övrigt att önska. Författaren har sannolikt inte svenska som modersmål, men i förordet nämns en journalist som medarbetare, varför man hade kunnat förvänta sig lite bättre språklig kvalitet. Och ibland är tankegången lätt förvirrande, och det blir

svårt att följa med. Därmed är det negativa sagt!

Budskapet bokens positiva sida

Om man övervinner dessa svårigheter kan man glädja sig åt innehållet. DeMarinis klargör vad hon menar med kultur: helheten av lokala meningar i termer av hur människor förstår, tänker kring, talar om och beskriver betyden, institutioner, händelser och processer.

Vad händer då när olika kulturer möts? Det finns två ytterligheter: den ideala, ömsesidiga modellen, där två kulturer lever sida vid sida på samma villkor, och dominansmodellen, där den ena kulturen förtrycker den andra och dominerar över den. Någonstans mitt emellan dessa ytterligheter finns en tredje modell, den bekräftande ansvarsmodellen. Den innebär att båda kulturerna respekterar varandra även om den ena är den första och vanligast förekommande.

För att illustrera vad som händer i ett kulturmöte i vården, väljer författaren ett exempel på hur en svensk man, som flyttat till USA, vårdas sin sista tid. Ett mycket illustrativt exempel.

Den andra delen redogör för olika kulturer respektive religioner och deras inställning till sjukdom och död. Varje kapitel följer en enhetlig mall med rubrikerna: »Olika sätt att skapa mening», »Den kulturella omplanteringsprocessen», »Olika generationers sätt att skapa kulturell mening», »Smärtans olika dimensioner och deras växelverkan» och slutligen »Symbolernas och ritualernas funktion». Innehållet täcker

väl dessa rubriker, även om den fysiska aspekten på smärtan är genomgående dåligt belyst. Någon gång verkar påståenden om olika religioner något generaliserande.

Boken avslutas med en lista på rekommenderad litteratur om aktuella religionstraditioner och en lista över företädare och vårdpersonal från kulturella/religiösa traditioner i Sverige.

Bok för avdelningsbiblioteket

Boken rekommenderas till den som önskar skaffa sig information om olika kulturer/religioner, som idag finns representerade i Sverige. Den borde också finnas tillgänglig på varje avdelning, där man möter patienter från andra kulturer. Man jag känner viss tvekan till att använda den inom utbildning av vårdpersonal, på grund av svårigheterna att följa författarens tankegångar. •

Bokanmälningar i Läkartidningen – syfte och urval

Syftet med Läkartidningens bokanmälningar är att läsarna skall få ett välgrundat omdöme om ny litteratur som intresserar en medicinskt kunnig läsekrets. Böcker som är av intresse för många läkare eller som är pionjärverk på områden i snabb förnyelse prioriteras.

Bokspalterna är inte rätt plats för personlig polemik mot bokförfattarens åsikter – debattinlägg om böcker placeras på debattplats.

För att avgöra om en bok är värd att skaffa eller läsa behöver läsarna besked om t ex

– vetenskaplig kvalitet, aktualitet och praktisk användbarhet i svensk miljö (i arbetet på klinik eller vårdcentral, som uppslagsverk, för grund-, vidare- och efterutbildning);

– hur väl boken uppfyller målgruppens behov, även pedagogiskt;

– bokens värde i förhållande till andra i Sverige spridda (eller helt nya) arbeten i samma ämne.

Läkartidningens redaktion väljer böcker för anmälan samt recenserar, men vi välkomnar förslag om utländska böcker som bör anmälas därför att de är av stort intresse för vår breda läsekrets.

Skriv inte anmälan spontant utan att du fått klarsignal från bokredaktionen. Risken för dubbelarbete är annars stor.